



Valsts izglītības
satura centrs

BIEŽĀK UZDOTIE JAUTĀJUMI

par darbu ar skolēnu / audzēkņu pašpārvaldēm

Gan pašpārvalžu dalībnieki, gan konsultanti savā ikdienas darbā saskaras ar dažādiem izaicinājumiem. Lai atbalstītu jūsu darbu līdzdalības un jauniešu izaugsmes veicināšanā, esam apkopojuši dažus no šiem jautājumiem, ar kuriem, iespējams, saskaraties arī jūs.

Aicinām iepazīties ar visu atbalsta materiālu kopumu! Ja neatrodāt atbildi uz jums aktuālo jautājumu, tad iesakām sazināties ar VISC Interesu izglītības un audzināšanas darba nodaļas vecāko referenti Moniku Daļecku monika.dalecka@visc.gov.lv.

Saziņai ar metodisko atbalsta materiālu autorēm aicinām rakstīt uz pasparvalzu.atbalstam@gmail.com.

Atgādinām, ka šiem jautājumiem nav viennozīmīga risinājuma, kā arī mūsu piedāvātie risinājumi jāpielāgo tieši jūsu situācijai – vajadzībām un iespējām.

[Aktīvajiem skolēniem / audzēkņiem ir saspringts mācību un ārpusstundu nodarbību grafiks. Kad sanākt kopā? Kā atvēlēt laiku darbam pašpārvaldē?](#)

[Kā sadalīt pienākumus pašpārvaldē?](#)

[Vai ir iespēja organizēt nometnes vai kādas citas aktivitātes skolēnu pašpārvalžu dalībniekiem?](#)

[Kā pašpārvalde var saņemt finansējumu savu ideju īstenošanai?](#)

[Kādi projektu konkursi ir pieejami pašpārvalžu un citu jauniešu iniciatīvām?](#)

[Kā motivēt jauniešus turpināt darboties pašpārvaldē? Kā veidot skolēnu pašpārvaldes darbu, lai skolēni tajā vēlētos darboties ar aizrautību?](#)

[Kā motivēt jauniešus iesaistīties lēmumu pieņemšanā? Izglītības iestādes vadība gaida, ka pašpārvalde organizēs tikai pasākumus. Kā rīkoties? Kā mainīt pedagogu attieksmi?](#)

[Gandrīz katru mācību gadu pašpārvaldei pievienojas jauni dalībnieki. Izaicinājums – nodot zināšanas un jēgpilni darboties ar pašpārvaldi](#)



Valsts izglītības
satura centrs

Latvija
100

ATBALSTA MATERIĀLI SKOLĒNU
UN AUDZĒKŅU PAŠPĀRVALDĒM



Valsts izglītības
satura centrs

Aktīvajiem skolēniem / audzēkņiem ir saspringts mācību un ārpusstundu nodarbību grafiks. Kad sanākt kopā? Kā atvēlēt laiku darbam pašpārvaldē?

Sākumā aicinām pievērst uzmanību “aktīvo” un “neaktīvo” jauniešu sadalījumam –

- 1) mēs nezinām, kādās jomās jaunieši ir aktīvi, ko viņi dara brīvajā laikā un kādas aktivitātes viņi izvēlas savai izaugsmei, tāpēc šis sadalījums var traucēt un maldināt,
- 2) pašpārvaldei būtu aktīvi jāstrādā arī pie “neaktīvo” skolēnu / audzēkņu iesaistes, izzinot arī viņu vajadzības un izaicinājumus un ne tikai aizstāvojot tās, bet citreiz radot iespējas jauniešiem iesaistīties jautājumos, kas viņiem ir aktuāli. Iespējams, līdzdarbojoties kādā aktivitātē, kas viņiem ir svarīga, viņi izlems pievienoties pašpārvaldes patstāvīgajai komandai vai arī iesaistīsies uz atsevišķām iniciatīvām.

Spēja atvēlēt laiku darbam pašpārvaldē bieži ir jautājums par **prioritātēm**. Mūsdienu jauniešiem ir daudz iespēju, kā izmantot savu laiku. Svarīgi izvērtēt – vai pašpārvalde izpilda kādu jauniešiem svarīgu funkciju, lai kļūtu par viņu prioritāti? Pārrunājiet to ar jauniešiem! Kāds ir dalībnieku mērķis darboties pašpārvaldē? Ko viņi no tā iegūst? Ko viņi gribētu no tā iegūt? Vai pašpārvaldē viņi sasniedz savus mācīšanās, sociālās piederības vai kādus citus viņiem svarīgus mērķus?

No praktiskā viedokļa aicinām ar dalībniekiem arī pārrunāt – **kas viņiem būtu veiksmīgākais laiks pašpārvaldes sapulcēm?** Tam var izmantot tādu tiešsaistes rīku kā Doodle, lai katrs varētu ērti atzīmēt sev ērto laiku. Gadās, ka ir ilgi pieņemts kāds specifisks laiks pašpārvaldes sapulcei, kas jaunajiem dalībniekiem vairs neder.

Daži risinājumi, ko izglītības iestādes ir atradušas, ir pašpārvaldes tikšanās 0. stundā vai 1. stundā, kas ir mācību laikā, bet citiem skolēniem / audzēkņiem nav mācību stundu, jo ir administrācijas un pedagogu sapulce. Tas var būt vērtīgs risinājums, jo tas rada iespēju kādreiz arī pašpārvalžu dalībniekiem viesoties administrācijas sapulcē un veicināt sadarbību.

Aicinām arī sadalīt tikšanās reizes – ne uz katru tikšanos nepieciešams ierasties visiem dalībniekiem, varbūt kādu reizi tiek dalībnieki par konkrētu tēmu / aktivitāti. Tomēr šajā situācijā aicinām atrast citus informācijas veidus un dalīties notiekošajā arī ar citiem pašpārvaldes dalībniekiem, kas konkrēto tikšanās reizi nav apmeklējuši, tādā veidā radot atbildības un piederības sajūtu plašākā grupā.

Ierobežojumu laiks rādījis, ka ir iespēja arī **veidot tiešsaistes tikšanās**, kas mēdz patērēt mazāk laika. Tomēr aicinām izmantot šo iespēju pārdomāti – izplānot aktīvus iesaistes veidus, neorganizēt pārāk daudz šo tikšanos u.c.

[Jautājumi](#)



Valsts izglītības
satura centrs

Kā sadalīt pienākumus pašpārvaldē?

Pašpārvalde ir vieta, kur mācīties. Lai jēgpilni sadalītu pienākumus pašpārvaldes dalībnieku starpā tā, lai viņiem būtu motivācija tos arī īstenot, vispirms ir jānoskaidro, **ko dalībnieki paši vēlētos apgūt!** Kompetenču izvērtēšana dod iespēju katram pašpārvaldes dalībniekam izvērtēt savas prasmes, kā arī sniedz iespēju līderiem atpazīt talantus un prasmes grupā. Tas arī sniedz iespēju apzināties, kādas prasmes dalībnieki vēlas attīstīt, veicināt diskusiju par to, kādus darbus viņi labprāt uzņemtos, kas palīdzētu veicināt dalībnieku motivāciju.

Tam varat izmantot materiālos pieejamo "[Kompetenču apli](#)" vai paši rīkot sarunas, talantu intervijas un citas aktivitātes šo jautājumu pārrunāšanai.

Pēc tam iesakām izmantot "[Kompetenču matricu](#)", kas sniedz iespēju pārskatāmi attēlot – kuras kompetences mums pašpārvaldē ir un kuras trūkst. Matrica palīdz arī pārrunāt un piefiksēt, kādas kompetences dalībnieki vēlas attīstīt un kurš var palīdzēt to citiem apgūt.

Viens no veidiem, kas pārskatāmi rada priekšstatu par veicamajiem darbiem, plānojot gadu, ir [Ganta tabula](#) (*Gantt chart*) – tajā norādīts katras darbības vai uzdevuma sākuma un beigu laiks, kā arī atbildīgās personas.

Konsultants var palīdzēt veidot dažādas struktūras, kas radīs pašpārvaldes pārstāvjiem skaidrību un veicinās atbildību – rosināt kopīgi izvirzīt atbildīgos cilvēkus par dažādām pašpārvaldei svarīgām jomām (komunikācija, dokumentācija, interešu pārstāvēniecība, pasākumu organizēšana u.c.). Diezgan dabiski arī dalībniekam veidosies vēlme uzņemties atbildību par jomu, kas sanāk vislabāk (vai kopumā grupā tāds ir pienākumu sadales princips), – šeit konsultanta loma ir palīdzēt jauniešiem apzināties, ko viņi vēlētos pašpārvaldē iemācīties un sasniegt. Atbilstoši jauniešu mācīšanās mērķiem **konsultants var iedrošināt dalībniekus uzņemties uzdevumus, ko visvairāk gribētos pamēģināt un mācīties.** Vairāk par dažādiem uzdevumiem un ieteikumiem, ko ņemt vērā konsultanta darbā, kā arī dažādus jautājumus refleksijai lasi materiālā [Konsultanta loma](#).

[Jautājumi](#)



Valsts izglītības
satura centrs

Latvija
100

ATBALSTA MATERIĀLI SKOLĒNU
UN AIDZĒKŅU PAŠPĀRVALDĒM



Valsts izglītības
saturs centrs

Vai ir iespēja organizēt nometnes vai kādas citas aktivitātes skolēnu pašpārvalžu dalībniekiem?

Pašpārvalde noteikti var organizēt aktivitātes paši sev, veidojot sadarbību un saliedētību, daloties idejās viens ar otru, gatavojoties jaunajam mācību gadam, visa gada laikā uzturot pozitīvas attiecības. Viens no šādu aktivitāšu veidiem ir nometnes, ko var organizēt, piemēram, vasaras brīvlaika noslēgumā. Tajā var aicināt piedalīties gan jau esošos pašpārvaldes dalībniekus, gan tos, kas vēl tikai vēlas iepazīt pašpārvaldes darbu.

Aicinām pievērst uzmanību projektu konkursiem – vairākās pašvaldībās ir iespēja pretendēt uz finansējumu specifiski nometnēm. Un izglītības iestāde vai kāda nevalstiska organizācija, piemēram, var kopā ar pašpārvaldi uzrakstīt projektu par šādas nometnes organizēšanu. Aicinām arī šajās aktivitātēs nodrošināt pēc iespējas lielāku jauniešu iesaisti – iepriekšējie pašpārvaldes dalībnieki var organizēt aktivitātes jaunajiem skolēniem / audzēkņiem, savukārt jaunie dalībnieki var veidot aktivitātes, kas palīdzētu izzināt arī citu jauniešu viedokli.

Pievērsiet uzmanību arī citām aktivitātēm, uz kurām pašpārvalžu dalībnieki var doties kopā vai atsevišķi (piemēram, pieredzes apmaiņas braucieni, pašpārvalžu salidojumi, mācības). Aicinām organizēt arī īsākas aktivitātes, ne tikai nometnes, bet arī, piemēram, filmu vakarus, tiešsaistes viktorīnas, pārgājienus un citas aktivitātes, kas palīdzēs iepazīties un satuvināties arī pašiem pašpārvaldes dalībniekiem.

Palikt pa nakti skolā var būt kā lielisks piedzīvojums. Bet īpaši nometnes kontekstā (un arī par citām aktivitātēm) lūdzam pievērst uzmanību nepieciešamajai dokumentācijai un atbildīgajām personām. Par nometņu organizēšanas un darbības kārtību vairāk skatiet [Ministru kabineta noteikumos Nr. 981](#) un jautā atbildīgajiem speciālistiem.

[Jautājumi](#)



Valsts izglītības
satura centrs

Kā pašpārvalde var saņemt finansējumu savu ideju īstenošanai?

Pirms meklēt iespēju piesaistīt finansējumu, aicinām padomāt – vai tas tiešām ir nepieciešams? Varbūt ir nepieciešami specifiski materiāli / zināšanas / cilvēkresursi?

Ja tomēr zināt, ka šāds finansējums ir nepieciešams, aicinām no sākuma apzināt sev apkārt esošos resursus.

1) **Dodieties uz tikšanos ar administrāciju**, lai pārrunātu, kādi resursi ir pieejami izglītības iestādei!

Ja skolā ir paredzēts finansējums pašpārvaldei, būtu svarīgi, lai jaunieši zina, ka viņiem šāds finansējums ir un mācītos ar to rīkoties.

2) Ja esat atpazīnuši kādu izaicinājumu, ko vēlaties risināt, iespējams, **ideju varat prezentēt Izglītības iestādes padomē**, varbūt kādus no resursiem bezmaksas var iegūt sadarbībā ar kādu no vecākiem, vai lūgt padomu viņiem, kur resursus varētu piesaistīt.

3) Iespējams, ir **vietējie sponsori**, kuri būtu ieinteresēti atbalstīt ideju.

4) **Noteikti uz sarunu varat aicināt savu pašvaldības jaunatnes lietu speciālistu**, lai apzinātu iespējamus pašvaldības atbalsta mehānismus.

Noteikti izvērtējiet iespēju pieteikties arī kādam projektu konkursam. Projekts ir ne tikai iespēja piesaistīt finansējumu vai citus resursus. Projekta forma palīdz strukturēt plānotu problēmas risinājumu, izvirzīt termiņus uzdevumu izpildei, mācīties veidot atskaites, publicēt informāciju par padarīto un par to stāstīt arī citiem dalībniekiem un citiem skolēniem / audzēkņiem.

Kad esat nonākuši līdz projektā risināmās problēmas un idejas definēšanai, meklējiet tai nepieciešamo atbalstu. Ir vairākas organizācijas un iestādes, kas piedāvā pretendēt uz atbalstu dažādos projektu konkursos. Pārskatiet projektu konkursu nolikumus un citu sniegto informāciju, izvērtējot, vai jūsu vajadzības atbilst tam, kas tiek atbalstīts šajā projektu konkursā un kā to būtu iespējams saskaņot!

Vairāk par projektu veidošanu lasi sadaļās "[Kā plānot projektus?](#)" un "[Problēmu-risinājumu koks](#)".

[Jautājumi](#)



Valsts izglītības
satura centrs

Kādi projektu konkursi ir pieejami pašpārvalžu un citu jauniešu iniciatīvām?

Jūsu pašvaldība:

Daudzas pašvaldības regulāri piedāvā iespējas pieteikties projektu finansējumam jauniešu iniciatīvām. Citreiz finansējuma vietā varat aizņemties kādus nepieciešamos resursus no vietējā jauniešu centra vai citām iestādēm. Iesakām sazināties ar savas pašvaldības jaunatnes lietu speciālistu, jaunatnes darbinieku vai vietējām jaunatnes organizācijām.

Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra sniedz dažādas iespējas jauniešu aktivitātes, mobilitātes, līdzdalības un neformālās izglītības veicināšanai. Izpēti ne tikai nacionāla un starptautiska līmeņa projektu konkursus, bet arī mācības un citas interesantas aktivitātes jauniešu un darbā ar jaunatni iesaistīto izaugsmei!

www.jaunatne.gov.lv

Projektu konkurss “Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas riska jauniešu iesaiste jaunatnes iniciatīvu projektos”

veidots ar mērķi palielināt skolēnu aktīvu līdzdalību un motivāciju turpināt mācības, kā arī iesaistīt skolēnus aktivitātēs arī ārpus formālās izglītības. Projektu konkursu īsteno Izglītības kvalitātes valsts dienests sadarbībā ar pašvaldībām un valsts profesionālās izglītības iestādēm Eiropas Sociālā fonda projekta “PuMPuRS” ietvaros.

www.pumpurs.lv

ASV vēstniecības Rīgā Mazo grantu programma izveidota kā elastīgs mehānisms, kas ļautu vēstniecībai atbalstīt iniciatīvas, kas veido atklātākas un konkurētspējīgākas politiskās un ekonomiskās sistēmas, kā arī aizsargā cilvēktiesības. Pieteikumi jāiesniedz angļu valodā.

lv.usembassy.gov./lv

(Aicinām iepazīties arī ar citu vēstniecību pieejamiem projektu konkursiem)

Aktīvo iedzīvotāju fonds ir Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) un Norvēģijas finanšu instrumentu programma, kuras darbībai finansējums piešķirts 15 Eiropas valstīs, tostarp Latvijā. Aktīvo iedzīvotāju fonda darbības mērķis visās valstīs ir pilsoniskās sabiedrības un iedzīvotāju līdzdalības stiprināšana un mazaizsargāto iedzīvotāju grupu spēju vairošana.

Iespēja pieteikties “Rīcības projektiem” ir steidzamu un aktuālu interešu pārstāvības iniciatīvu un pilsonisko aktivitāšu īstenošanai.

www.activecitizensfund.lv

Iepazīstieties arī ar citiem projektu konkursiem, jautājiet citām pašpārvaldēm pieredzes stāstus un dalieties savā pieredzē!

[Jautājumi](#)



Valsts izglītības
satura centrs

Kā motivēt jauniešus turpināt darboties pašpārvaldē? Kā veidot skolēnu pašpārvaldes darbu, lai skolēni tajā vēlētos darboties ar aizrautību?

Apzināties pašpārvaldes mērķi un tādējādi rosināt dalībnieku motivāciju palīdzēs modelis “[Zelta aplis](#)” (*Golden circle*), kas raksturo trīs līmeņus, kas raksturīgi jebkuram projektam, aktivitātei vai organizācijai – **KO mēs darām, KĀ mēs to darām un KĀPĒC mēs to darām**. Bieži mēs koncentrējamies uz pirmajiem diviem jautājumiem (kā un kas / ko darīsim) – praktiskām lietām, ko darām, un nepievēršam uzmanību vai skaidri nekomunicējam motivāciju un iemeslus mūsu darbībām. Modelis piedāvā šo komunikāciju apvērst otrādi un **sākt ar to, KĀPĒC mēs kaut ko darām. KĀPĒC** ir tas mērķis, iemesls, ticība, kas virza ikkatru no mums. Arī skolas pašpārvaldē nepieciešams paturēt prātā lielo vīziju – kāpēc pašpārvalde darbojas? Kāda ir pašpārvaldes nozīme skolēnu dzīvēs un skolas attīstībā?

Apzināšanās, kāpēc pašpārvalde pastāv un kāds ir tās lielais mērķis, palīdzēs ne tikai ikdienā dalībniekiem būt motivētiem, bet arī jauniem dalībniekiem labāk izprast un iejusties. Pašpārvaldes KĀPĒC apzināšanās noderēs arī ilgtermiņā, veidojot pašpārvaldes tēlu, dalībnieku labsajūtu, sadarbību ar citiem.

Pievērsiet uzmanību arī katra dalībnieka personīgajam KĀPĒC. Kāpēc skolēni iesaistās pašpārvaldē? Lai iemācītos ko jaunu, lai īstenotu savas karjeras soļus, lai satiktu jaunus cilvēkus? Vai dalībnieku KĀPĒC un pašpārvaldes kopējais KĀPĒC nav pretrunā?

Skaties vairāk: www.ted.com/talks/simon_sinek_how_great_leaders_inspire_action.

Vairāk par dalībnieku motivāciju, iesaisti lasi sadaļā “Motivācija”, piemēram, materiālos “[Izaicinājums kā motivācija. FLOW modelis](#)”, “[Kas motivē darboties? Hercberga divfaktoru teorija](#)” un “[Motivācijas trijstūris](#)”.

Vairāk par dalībnieku motivāciju un aizrautības veicināšanu aicina padomāt arī Z paaudzes raksturojums – par to vairāk lasi, piemēram, šeit [Tuesi.lv - Z paaudze seko brendiem](#)

- 1) **Pretošanās un revolūcijas kultūru ir nomainījusi “radīšanas” mentalitāte** – jaunieši grib radīt un būt daļa no nozīmīga procesa. Dodiet iespēju jauniešiem radīt, veidot, uzsākt – iesaistiet jau sākuma fāzē!
- 2) **“Kā es to varu izmantot? Kāda tam jēga?”** – uzsveriet projektu un pasākumu lietderīgumu, konkrētus rezultātus. Labs ieraksts CV? Noderīgi kontakti? Kaut kas nozīmīgi mainīsies jauniešu apkārtnē?
- 3) **Digidentity** – interese par digitālajām tehnoloģijām. Projektos un aktivitātēs pēc iespējas iekļaujiet kādu digitālo elementu, dodiet jauniešiem uzdevumus, izmantojot viedtālruņus vai planšetes, izpaužoties sociālajos tīklos.
- 4) **Paštēla nozīme un vēlme tikt pamanītam**. Dodiet jauniešiem iespēju pozitīvos veidos apliecināt sevi – mēģiniet radīt kādus pozitīvus elementus, ko iekļaut sociālajos tīklos, un pārrunājiet arī sociālo tīklu radīto spriedzi.
- 5) **Jaunās patērētāju kultūras aspekti**. Pieredzes kļūst svarīgākas par lietām, kas cilvēkam pieder! Veidojiet īpašus pasākumus un projektus, kuros piedomāts pie šiem elementiem, radiet iespējas piedzīvot spilgtas emocijas, kas paliks atmiņā.

[Jautājumi](#)



Valsts izglītības
satura centrs

Kā motivēt jauniešus iesaistīties lēmumu pieņemšanā?

Veicinot jauniešu iesaisti lēmumpieņemšanā, ir svarīgi atcerēties, ka katra tikšanās / forums / sapulce vai kāds cits iesaistes mehānisms var viņiem radīt priekšstatu par līdzdalību un izraisīt interesi vai gluži pretēji – nevēlēšanos vairs iesaistīties. Pēc dažādām aktivitātēm ir svarīgi sniegt atgriezenisko saiti par to, kāda līdž šim ir bijusi jauniešu iesaiste, kāds ir bijis piensums, kādas jauniešu idejas ir realizētas, kādās vēl jomās jauniešu viedoklis ir nepieciešams.

Regulārs gan pašpārvaldes līderu, gan konsultanta uzdevums ir atgādināt par daudzveidīgajām pašpārvaldes funkcijām un veidot sadarbību starp pašpārvaldi un administrāciju. Bieži vien jaunieši norāda, ka nav iesaistījušies kādu aktuālo problēmu risināšanā, jo nav zinājuši, ka to vispār var darīt. Šīs sarunas uzsākšanai aicinām noskatīties [animāciju par pašpārvaldes darbības lomām](#) vai [animāciju par līdzdalību pašpārvaldes kontekstā](#). Iedvesmai vēlēties ko mainīt var palīdzēt arī tikšanās ar citu pašpārvalžu jauniešiem, kā arī ideju izstrāde ar metodi [Rīcības aplis](#).

Bieži pašpārvalde neiesaistās lēmumu pieņemšanā, jo “līdzdalība” šķiet abstrakts termins. Tomēr, kad jaunieši tiek aicināti izteikt viedokli konkrētos jautājumos, kas ietekmē viņu ikdienu, tad viņu interese iesaistīties ir lielāka. Konsultanta loma iesaistes stiprināšanai ir izzināt, kurās jomās būtu nepieciešams zināt / ir iespēja izteikt skolēnu viedokli. Vai izglītības iestādē plānots remonts? Vai tiek mainīts un papildināts mācību saturs? Vai tiek plānots, kā stundās izmantot tehnoloģijas?

Svarīgi arī atcerēties par dažādiem jauniešu iesaistes līmeņiem – ne visiem ir jābūt interesei iesaistīties Izglītības iestādes padomē vai citos līdzīgos mehānismos, bet jauniešu viedokli izzināt ir nepieciešams. Vairāk par metodēm, kā izzināt jauniešu viedokļus, meklē sadaļā Līdzdalība, piemēram, izvērtējot līdzdalību ar metodi “[Līdzdalības kāpnes](#)”, plānojot iesaistošu darbu grupās “[Pasaules kafejnīca](#)”, izmēģinot dažādus veidus “[Kā izzināt viedokļus?](#)”, u.c.

Pašpārvalde var būt lielisks solis arī plašākai iesaistei lēmumpieņemšanā – arī ciemā, pilsētā, novadā, Latvijā un pat starptautiski.

Svarīgi atcerēties, ka skolēni / audzēkņi, pedagogi, administrācija, izglītības iestādes tehniskie darbinieki un citi iesaistītie ir sadarbības partneri izglītības iestādes veidošanā.

[Jautājumi](#)



Valsts izglītības
satura centrs

Gandrīz katru mācību gadu pašpārvaldei pievienojas jauni dalībnieki. Izaicinājums – nodot zināšanas un jēgpilni darboties ar pašpārvaldi

Pašpārvaldes darba cikliskums rada izaicinājumus darba “nepārtrauktībai”, tomēr ir veidi, kas palīdz risināt šos izaicinājumus, lai tie nekļūst par lielākām problēmām.

Aicinām pievērst uzmanību šiem jautājumiem!

Kā veidojam iespējas nodot pieredzi?

Aicinām rosināt aktīvu pašpārvalžu dalībnieku dalīšanos pieredzē – pašpārvaldes iepriekšējiem dalībniekiem individuāli dalīties pieredzē. Iespējas ir dažādas:

- Varat veidot “buddy” jeb “draugu” sistēmu – jaunie pašpārvaldes dalībnieki tiek salikti pāros ar dalībniekiem, kas pašpārvaldē ir ilgāk. Tā var būt īsāka iniciatīva ar uzdevumu pirmajos mēnešos palīdzēt jaunajiem dalībniekiem iejusties vai arī garāka aktivitāte visa gada garumā, kur ik pēc pāris nedēļām “badiji” tiek aicināti sazināties, uzzināt, kā otram klājas, kas līdz šim pašpārvaldē ir uzzināts un apgūts, ko gribētos vēl izmēģināt un kas vēl ir nesaprotams. Svarīgi ir izdomāt un pārrunāt, kādas ir “badiju” lomas, lai jaunieši zinātu, kas viņiem būtu jādara.
- Ja parasti “amatu” izpildītāji dodas prom no izglītības iestādes, tad varat ieviest “krustvecāku” sistēmu. Jau laicīgi izrunājiet ar līderiem, ka vēlēšities viņus, piemēram, 2 reizes gadā (mācību gadu sākumā un janvārī) aicināt uz nelielu sarunu/mentoringu ar nākamo dalībnieku šajā amatā.

Apmācības

Noteikti iesakām sākt mācību gadu ar neformālās izglītības apmācībām. Izmantojiet dienu vai pusi no tās, lai veicinātu pašpārvaldes iepazīšanos/saliedēšanos un vienošanos par sadarbības noteikumiem. Atvēliet apmācībām pietiekami daudz laika – aicinām ielānot vismaz vienu pilnu dienu vai divas šādam procesam, lai tiešām ļautu dalībniekiem iepazīties vienam ar otru, izveidot uzticību un piederību, kā arī izvirzītu savus mērķus. Iepazīstieties ar dažādām neformālās izglītības metodēm, kas apkopotas šajā mājaslapā vai materiālā “[Resursu apkopojums](#)”. Ja tas ir iespējams, runājiet ar pašvaldības jaunatnes lietu speciālistu vai jaunatnes darbinieku, vērsoties pēc palīdzības mācību organizēšanā.

Ir iespējas arī veidot apmācības vasarā, piemēram, kā nometni (vairāk lasi: [Vai ir iespēja organizēt nometnes vai kādas citas aktivitātes skolēnu pašpārvalžu dalībniekiem?](#)). Nometne var būt gan pašpārvaldes dalībniekiem, gan citiem jauniešiem, kas vēl tikai domā par pievienošanos – tā var būt iespēja uzzināt ko vairāk par pašpārvaldi, iepazīt citus dalībniekus, pilnveidot kompetences, kas tiek attīstītas pašpārvaldē.

Apmācības, ko vada iepriekšējā gada pašpārvaldes dalībnieki

Viens no variantiem ir, ievēlot jauno pašpārvaldi, iepriekšējā gada komandai organizēt šīs mācības. Lai šādu tradīciju varētu iesākt, iesakām sākt pamazām – sākotnēji sniedzot jauniešiem piemēru par šādām apmācībām, tad aicinot kādam jauniešim novadīt tikai pāris aktivitātes, līdz jaunieši pierod pie šī principa un ir gatavi rīkot apmācības paši.

Kādu informāciju/vērtības varam nodot arī bez stāstīšanas?

Protams, pieredzes nodošanas sarunas ir ļoti svarīgas.



Valsts izglītības
satura centrs

Tomēr, lai atvieglotu savu darbu un stiprinātu pašpārvaldi, svarīgi ir veidot arī pašpārvaldes telpu atbilstošu konkrētajai pašpārvaldei – uz sienām varat izlikt pašpārvaldes mērķi, darbības jomas, varat definēt jūsu vērtības, sadarbības noteikumus utt. Varat izvietot arī iepriekš veidoto aktivitāšu bildes, Eiropas Jaunatnes mērķus u.c. Galvenais – iesaistiet jauniešus procesā, kur viņi paši lemj par savu telpu un ko tur attēlot!

[Jautājumi](#)



Valsts izglītības
satura centrs

Latvija
100 

ATBALSTA MATERIĀLI SKOLĒNU
UN AIDZĒKŅU PAŠPĀRVALDĒM